

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
scrisorile nerăscutate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la M. Dukas Nachf.
W. Augenthaler & Ruzaric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelt Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Julius Le-
opold (VII) Erszbet-körnt.
Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană și bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și luvo-
ră. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șase lu-
ni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pentru România și strălătu-
re:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pentru România 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
cile postale din țară și di-
fără și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu:
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 15 cor., pe trei luni 8 cor.
Cu dunsul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 144.

Brașov, Duminică 5 (18) Iulie

1909.

„Incidentele” dela Sinaia.

II.

(v) Incepând dela Predeal până la Sinaia și în decursul vizitei Lor prin romantica vale a Prahovei Archiducele Francisc Ferdinand și soția sa au fost obiectul celor mai vii manifestațiuni de simpatie și dragoste. Poporul român din regat în frunte cu Regele, Regina și Principii României au ținut să facă reprezentantului monarhiei noastre acea primire sinceră și cordială, care se cuvine reprezentantului acelei țări, cu care România întretine legături atât de intime.

De sine înțeles, că dela manifestațiunile aceste spontane și de un entuziasm rar n'au putut să lipsească acei Români, cari din cauza împrejurărilor mașteră din patria noastră sau din alte considerațiuni au trebuit să ia în mână toiagul pribegiei, căutându-și și creându-și în regatul vecin o poziție corăspunzătoare cunoștințelor agonisite acasă. Ba mai mult, Români ungureni au avut chiar datorința sfântă să-și manifeste cu aceasta ocaziune rară omagiile lor față de viitorul împărat și rege al patriei strămoșești.

Românii ardeleni stabiliți în România, au eșit prin urmare în calea Alteței Sale Regale urându-i bun soșit și prin intermediul ambasadei austro-ungare i-au solicitat o audiență, în care i-au exprimat omagiile sincere de alipire. Au făcut-o aceasta cu atât mai vărtos, cu cât au voit să spună Alteței Sale, că ei — deși stabiliți într-o altă țară — nu nutresc în sufletul lor fantoma dacoromânismului ci ei împreună cu frații și părinții lor din Ardeal și Ungaria, doresc să rămână cetățeni leali și credincioși ai patriei lor.

Faptele aceste au fost însă suficiente, ca să atingă susceptibilitatea și nervozitatea, care există în creerii gazetarilor maghiari, față de poporul nostru. Din manifestațiunile entusiaste

ale Românilor ardeleni, ei au văzut deodată răsărind îngrozitoarea fantomă a dacoromânismului și a fost îndeajuns știrea, că un grup de studenți a cerut îndepărtarea steagului roșu-alb-verde proprietarului unei case particulare, care arborase numai acest steag, — pentruca întreaga presă maghiară și evreiască să alarmeze lumea, că steagul roșu-alb-verde a fost terfelit. Și a fost suficient să se afle, că între delegații ardeleni primiți în audiență de Archiducele Francisc Ferdinand a obvenit și numele Popovici, ca toate foile ovreo-maghiare să tipe ca din gura șerpului, că delegații ardeleni sunt toți agitatori pedepsiți și refugiați în România în frunte cu Aurel C. Popovici, faimosul autor al replicii și al operei „Gross-Oesterreich.”

Astăzi toate minciunile și calomniile s'au dat de gol. Ministerul de externe ungar, guvernul ungar și guvernul României, au spulberat pe baza unor rapoarte oficiale minciunile presei maghiare. Incidentul cu terfelirea steagului statului ungar s'a redus la adevărata sa valoare, iar în audiența delegaților, din care n'a făcut parte Aurel C. Popovici, n'a fost de altceva vorba, decât numai de *fideli-tatea neclintită și despre dragostea Românilor austro-ungari către casa de Habsburg*, despre care Alteța Sa Imperială și Regală a mărturisit că are știință și că a prețuit și va prețui în totdeauna aceste sentimente păstrate cu sfințenie veacuri de arândul și peceluite cu jertfe crunte de un popor întreg.

Și cu toate desmintirile oficiale o parte a presei maghiare continuă și astăzi, deși în ton mai domol, campania pe tema dacoromânismului în contra poporului român, și văzând noi această agitație încăpăținată a presei maghiare, prin care devine tot mai grozavă prăpastia artificială între poporul nostru și cel maghiar, nu ne

putem suprima gândul, că ea a fost pricinuită de manifestația sinceră a alipirii noastre față de înaltul reprezentant al Casei domnitoare, care este un spân în ochii acelor, cari vreau să ne facă cu ori ce preț trădători de patrie.

»Pester Lloyd« despre »Incidentele« din Sinaia. În ediția de eriseară a ziarului »Pester Lloyd« cetim următoarele: E bine să se reducă la justa lor valoare informațiunile ce s'au publicat de câteva zile despre incidentul cu drapelul maghiar, ce s'ar fi petrecut cu ocazia călătoriei la Sinaia a arhiducelui Francisc Ferdinand. E regretabil că alte ziare n'au observat o atitudine compănită față de arhiducele Francisc Ferdinand și i au atribuit niște cuvinte nerostite, cari nu surt decât o plămăuire grosolană. Personalitatea moștenitorului nu trebură sub nici un motiv adusă în discuțiune. Deasemenea, după o telegramă primită din București publicăm cu satisfacție, că șeful deputațiunii de Români din Ungaria, stabiliți în România, care a fost primită de moștenitorul tronului, nu este »agitator« și »propagandistul prin scris contra statului maghiar« Dr. Aurel Popovici, ci doctorul în medicină d-l Popovici, originar d'n Brașov, om care n'a făcut niciodată politică.

»Neue Freie Presse«, se ocupă deasemenea de incidentul din Sinaia și descrie fazele, în care a ajuns această afacere la București și Budapesta. Articolul se termină cu următoarele reflecții:

Toate neînțelegerile și zvonurile, la care a dat naștere volajul arhiducelui sunt o probă vie a nerozității și susceptibilității ce există în Ungaria cu privire la românii din această țară, și care a luat naștere din relațiunile sănătoase și normale ce există între românii din Ungaria și cei din regat. S'a constatat, însă, din zvonurile pornite în mare parte din București, că sunt acolo elemente, cari își dau toată silința ca să potențeze și mai mult susceptibilitatea ce deja există în Ungaria. Aceste elemente au voit să se folosească de vizita arhiducelui spre a-i substitui tendințe, cari l'ar putea pune în contradicțiune cu națiunea maghiară.

Improprietățile țărănești în România.

III.

Nelemeinicia invinuirilor.

Cifrele de mai sus sunt clare. De azi înainte nu se va mai putea spune că s'au improprietat vagabonzi, cărciumari, perceptori și țigani (datele de sub Nr. 2 arată că din 100 deținători 83.20% sunt țărani agricultori, abia 3.5% cărciumari și numai 0.2% perceptori), că țărani nu vor să știe de locurile lor, că le arendează pe zecimi și zacimi de ani sau că le vând pe nimica toată. Cercetările întreprinse dovedesc că improprietățile au fost făcute cu temei și rost. Povestirile despre loturi intrate pe mâna cărciumarilor pentru beutură și pe a perceptorilor prin înșelătorie, nu vor mai avea curs. Ancheta făcută arată că dacă se dă țaranului pământ, el și-l ține strâns legat și că știe foarte bine să se folosească de tânsul.

Cifrele de sus mai dovedesc un lucru, care este de o însemnătate covârșitoare. Vânzările cele mai multe s'au făcut pe baza legii din 1889 și următoarele. Din 112.698 loturi și 555.114 hectare, 104.296 loturi și 518.588 hectare au fost pe temeiul legii din 1889. Legea aceasta însă nu obligă pe țărani — ca aceea din 1881 — să dea o arvună pentru pământurile cumpărate. Deși legea nu impune această obligație și cu toate că, după cum arată lucrarea ministerului de domenii, mulți țărani cumpărători nici n'au avut vite, totuși s'a ajuns la rezultatele strălucite, arătate mai sus: că 80% din țărani plătesc ratele și că 85% din pământul vândut e lucrat de cumpărători. Rezultatele acestea arată într'un chip asupra cărtia nu mai încapă discuție, că dispoziția din legea Casei rurale prin care se cere țăranilor cumpărători o arvună, este greșită. Casa rurală in-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Constantin Hurmuzaki și Iacob Mureșianu.

(Din corespondența lor.)

Mai deunăzi am publicat în „Gazeta” o scrisoare a Agăi Constantin Hurmuzaki către patriotul din Ardeal. Astăzi urmăim cu alta din anul 1853 în care se vorbește și de mișcarea pornită pe atunci în România întru ajutorul instituțiilor românești din Ardeal și mai ales a clădirii școlilor românești din Brașov:

[Iasi, (?) Iunie 1853.]

Mult Onorate și Stimate Domnule!

Înainte de toate Vă rog să binevoiți a escuza lunga mea tăcere. Credeți mult stimatul meu domn, că inima mea nici odată n'a avut parte la acest păcat. Când nesănătatea, când moliciunea ocupațiunilor mele, când supărări, m'au împedicat a răspunde la mult amabila scrisoarea D-Voastră. Cu toate aceste niciodată nu v'am uitat, sincera stimă și frățeasca amoare, ce vă conservez, nici odată n'au adormit, nici odată n'au amorsit, nici poate amorsit pentru-că acel, ce-și amă [iubește] națiunea, amă și stimează și pe bărbații, cari o luminează și o apără cu atâta zel, cu atâta foc. Mă simt ferice, că în fața împrejurărilor politice, cari au umplut inima

fiecăruia român cu cea mai dureroasă intristare, vă pot consola cu câteva știri foarte binevenite și plăcute. Știrile aceste sunt următoarele:

1. Eu și sora mea am adunat până acum la 200 # [galbini] pentru comitetul reuniunii femellor române. Baniți împreună cu lista colectelor, atât a celor din anul trecut, cât și a celor din anul curgător, se vor trimite fără întârziere prin poșta din Cernăuți sau din Suceava.

2. Am mijlocit, unde s'au convenit, ca din banii, ce după cererea lui Șaguna s'au adunat în Moldova dela călugări, pentru bisericile din Ardeal, jumătate să se întrebuinteze în folosul gimnaziului din Brașov, a căruia zidire s'au început în anul trecut. Suma banilor adunați până acum este 411 # și mi-s'au și încredințat de către departamentul cultelor spre a o trimite baronului Șaguna. Din acești 411 # jumătate se cuvin gimnaziului Dvoastră. Așa îi scrie departamentul și Prea Sfinției Sale și mi-au scris și mie și nu sunt la îndoială, că Escelența Sa va trimite banii la Brașov. Eu încă n'am avut ocaziune de a-i trimite acești bani. Imi vine să-i trimit... numai jumătate, iar cealaltă jumătate la Brașov. Preasfinția Sa scrisese avis departamentului, că după consultațiunile, ce au avut cu bărbații națiunei, s'au găsit de cuviință a întrebuinta o parte de bani pentru lățirea tipografiei diocesane, o parte pentru repararea seminarului teologilor

din Sibiu, iar restul spre formarea unui fond pentru zidirea unei catedrale la Sibiu. El socotea, că vor intra milioane din colecta, ce s'au început încă atunci când Preasfinția Sa s'au întâlnit la Cernăuți cu ministrii moldoveni, trimiși spre salutarea împăratului Austriei, departamentul cultelor însă după a mea stăruință, i-au răspuns, că jumătate din toți banii adunați au să se întrebuinteze pentru gimnaziul din Brașov, adaugând, că aceasta este dorința lui Vodă și a persoanelor, care au contribuit.

Scrisoare către Preasfinția Sa i-se trimite cu poșta de astăzi.

3. Din Șincai*) s'au tipărit până acum 2 tomuri în 4°. Al 3-lea tom (ultimul) va eși până la anul nou *Silentium* până ce se va tipări tot. Laurian este sănătos. Ne vedem în toate zilele. Este foarte ocupat cu corectura lui Șincai, compunere de cărți școlastice etc.

Cum să trimit cărți? V'am trimis pe Șincai prin poșta, v'am trimis tomul 1-lea și al 2-lea al Baladelor lui Alexandri. V'am trimis și un exemplar al plângerilor lui D. Bol. (Bolintinean). Primitați aceste cărți? Unele din ele le-am trimis prin Cernăuți, altele de dreptul de aici la Brașov prin poșta. Am trimis asemenea cărți și fratelui d-voastră*) și fratelui Barit.

*) Cronica Românilor. — Red.

*) Andrei era văr din a doua spiță cu Iacob. Se vede, că Hurmuzache îl ținea de frate al lui.

Odată cu banii adunați pentru reuniunea femellor române voi trimite și banii pentru zece exemplare a Gazetei d-voastră pe întregul an 1853, măcar că dela unii din abonați n'am primit încă prețul abonamentului nici pentru semestrul întâi. Însă fiindcă eu răspund pentru aceste 10 esemplare, eu vă voi trimite și toți banii. Pentru aceasta vă rog să binevoiți a espeda toate 10 esemplare regulat și pe al doilea semestru. Expedițiunea să se facă ca până acum pe numele abonaților însemnați la d-voastră, încă în anul trecut. Numai din acele 3 esemplare, care vin pe numele meu, unul să se adreseze de acum înainte: către dumnealui Spatarul Matei Stratu la Iași. Așa dar pe numele meu va veni de acuma numai 2 esemplare.

Spre mai mare hotărâre însemnez aici în secret numele persoanelor abonate prin mine, pentru cari vă rog să urmați espedierea Gazetei și pe al 2-lea semestru:

1. Logof. și cav. Costachi Sturdza Scheianul la Iași. 2. Vorniceasa Catinca Sturdza născută Sturdza la Iași. 3. Logofeteasa Elisa Sturdza născută Hormuzachi la Iași. 4. Postelnicul Alexandru Theodori Dr. etc. la Roman. 5. Aga Damaschin Bojiaca la Iași. 6. Șaga Anastasie Panu la Iași. 7. Colonelul Mihail Kogălnicean la Iași. 8. Spatarul Matei Strat la Iași. 9. și 10. Constantin Hormuzachi la Iași.

Peste câteva zile mă mut la țeară

fi

Cințată în 1908 este mai reacționară a legea din 1889, care nu cere țărănilor nici un acout și care a și avut de urmare că mii de țărani săraci au putut ajunge proprietari.

Vasile M. Cogațnicu.

Solidaritatea ruso-ungară. Ziarul »Nowoje Wremja« se ocupă într'un articol de misiunea istorică a ungarilor și combaterii aserțiunea, că ei ar avea rolul de apărători ai germanismului contra slavismului. Istoria probează tocmai contrarul. Ungurii au fost în totdeauna apărătorii slavismului contra Germanilor și urmarea firească a acestei atitudini a fost stabilirea unor legături istorice între Unguri și Ruși. Se știe d. e. că Petru cel Mare promisese lui Rakoczy sprijinul său contra dinastiei habsburgice. Rușii însă au comis o mare greșeală în 1848, când nu au contribuit la sugrumarea libertății Ungurilor. Această greșeală se explică însă prin faptul, că pe atunci Ungurii au persecutat pe Slavii din Ungaria. Sentimentul de solidaritate ruso-ungară trebuie să renască. O parte a politicienilor ungari a și pornit pe calea cea bună, căutând să ajungă la o înțelegere pacinică (?) cu naționalitățile, în special cu Croații. Este necesar ca Ungaria să revină la sentimentele ei originale și să se împrietenească cu Slavii. În cazul acesta Rusia își va face datoria....

Un congres aromănesc. După știri din București Armânii vreau să țină un congres al lor în Bitolia. După informațiile ziarului »Minerva« congresul se va ține în ziua de 10 Iulie, care coincide cu aniversarea proclamării constituției în Turcia. Vor participa reprezentanții tuturor comunităților românești din Macedonia. Cu această ocazie Armânii țin să și manifeste sentimentele lor de dragoste și recunoștință față de eroii libertăților publice și totodată, e vorba să se discute asupra mijloacelor de întrebunțat pentru propășirea și izbândă cauzei naționale. E întâia dată când poporul macedonean, favorizat acum de noile împrejurări politice și nevrând să rămâie mai pe jos de celelalte naționalități, se pregătește pentru o manifestare colectivă, de al cărei succes atârână viitorul său.

Nota puterilor către guvernul grec în chestia Cretei. Reprezentanții puterilor protectoare au predat Joi guvernului grecesc o notă colectivă relativ la chestiunea cretană, prin care puterile își exprimă speranța, că guvernul grec ascultând sfaturile puterilor protectoare va oprima ori ce rezistență, care ar putea împiedeca rezolvarea acestei chestiuni. Se atrage în același timp atențiunea guvernului grec, că trebuie să mențină »status quo« și să se amâne pentru mai târziu rezolvarea definitivă a chestiunii.

Programul oficial al congresului studentesc.

Comitetul organizator al studenției din București, în unire cu comitetul organizator al studenției din Iași, întrunite în ședințele din 29, 30 Iunie, 1 și 2

la Doicești. La toamnă mă duc la Berlin. Frații mei Alecu și Nichi s'au dus la Marienbad și la Berlin. Bietul Alecu pătimește foarte mult de cap și de ochi. Docsati este tot la Viena. Nu este adevărat, că el ar fi stăruit pentru întărirea Vlădicilor sârbești. Aceasta este o calumnie mare și infamă. Din contră el au combătut pe Dobranici (?), dar l'au combătut și l'au muștrat. Cine au scris Laurianului, că Docsati au stăruit pentru Sârbi, au mințit. Poate fi cineva foarte bun amic al lui Dobranici și cu toate acestea, totdeauna bun român. Așa este Docsati.

Până acum au trecut numai prin Iași 28.000 Ruși infanterie și 72 de tunuri. Astăzi și mâine mai trece o divizie (16.000) infanterie, divizia lui Liprandi. Pe la Leova au trecut până acum 8000 cavalerie, 24.000 infanterie, mai multe regimente de cazaci. Oastea, care a intrat în Moldova pe la Leova formează avangarda generalului Anrep și au și ajuns la Buzu, după cum spune deputațiunea venită dela București aici spre salutarea prințului Gorciacov și a generalului Dannenberg. Peste câteva zile acești generali se duc. Gorciacov va merge la București îndată ce oștirile vor intra în acel oraș, iar parte din ele se va fi așezat la Dunăre. Deocamdată armata de ocupațiune se compune numai din 80.000 oameni, adică din corpul al 4-lea al lui Dannenberg (3 Divizii, Infanterie & 16.000 = 48.000.)

Iulie v. au stabilit programul definitiv al chestiunilor ce se vor discuta în congresul studentesc ce va avea loc în Iași, precum și modalitățile acestui congres.

Congresul va avea loc în zilele de 15, 16, 17 și 18 a lunii August. Zilele de 19 și 20 vor fi întrebunțate pentru excursiuni. Sosirea congresiștilor va avea loc în ziua de 14 August. Congresul va fi deschis prin cuvântul președintelui activ, ales dintre studenți, care va lămuri rostul consolidării studenției române în jurul aceluiași program de activitate. Va urma apoi o serie de conferințe, cari vor lămuri următoarele trei puncte generale:

1. *Starea Românilor de pretulindeni sub raportul cultural, economic și social* (7 conferințe ce vor trata viața Românilor din regat și de peste hotare sub toate raporturile).

2. *Chemarea studenției față de idealul cultural național* (conferințe lămuritoare asupra rostului ce-l poate avea studentul român față de nevoile acestei vieți românești).

3. *Organizarea unitară a întregii studenții românești.* (Fixarea mijloacelor prin cari studenția română s'ar putea consolida în vederea acestui rost).

S'au mai înscris o sumă de chestiuni de ordin studentesc, ce se vor aduce în discuția congresului, ca: apariția unui organ studentesc, înființarea de căminuri studențești, insignii studențești, societăți corale, de gimnastică, de excursii, etc.

La sfârșitul congresului se va stabili un program general alcătuit din toate punctele discutate și admise de congres.

Programul e semnat de membrii comitetelor organizatoare din București și Iași.

In două tabere.

Cu privire la articolul publicat sub titlul de mai sus în nr. 136 al »Gazetei« primim din cercurile preoției noastre din părțile Cojocnei un articol mai lung, în care ni se desvălesc lucruri de tot triste și condamnabile despre raporturile ce există între preoții și învățătorii noștri din acele părți. Corespondența de mai jos este o nouă dovadă despre trista împrejurare, că în numeroase comune preoțimea și învățătorimea noastră își stau față în față în două tabere, zădărniciind astfel orice inițiativă și orice acțiune comună îndreptată spre binele școlii și a bisericii românești. Dând loc articolului de mai jos, dorim ca cei chemați, și în primul rând forurile noastre bisericesti să caute mijloacele corespunzătoare pentru a pune capăt unei situațiuni, care nu se mai poate suporta.

Iată ce ni se scrie:

— 12 Iulie n.

Preoțimea s'a purtat cu cel mai mare devotament față de corpul învățătoresc și a făcut pentru el sacrificii de tot mari, sacrificii pe cari istoria noastră culturală nu le va putea lăsa neînregistrate.

Comunele noastre bisericesti fiind sărace nici odată n'au putut prevedea preoțimea cu cele de lipsă. Și de multeori chiar atunci, când preotul voia să-și edifice case ori alte superedificate, venia ordinațiunea, prin care se dificulta edificiul școlar. În astfel de cazuri ce făceau preoții?

1 Diviziune de Infanterie e din Corpul al 5-lea al lui Lidereș 16.000.

1 Diviziune Cavalerie a Corpului al 4-lea 4000.

1 Diviziune Cavalerie a Corpului al 5-lea 4000.

Cazaci și Artilerie 8000. Și 280 până la 300 tunuri.

2 divizii din corpul lui Lieders rămân la Odessa și la Sebastopol. Menciakov au fost pe săptămâna trecută la Galați până n'au eșit din vapor. Peste 3 oare s'au înturnat la Odessa.

Fratelui Bariț mii și iară mii de salutări și îmbrățișări. Il rog să mă ierte că nu i-am scris de mult. Curând însă voi avea această plăcere.

Am mult, foarte mult de scris cu poșta de astăzi. Pentru această mă și grăbesc așa de mult și scriu așa de rău. Scuzăți-mă foarte vă rog.

Cu cea mai sinceră stimă și adorațiune al D-voastră

serv. stimător, amic și frate:
Konstantin, m. p.

P. S. — Părintelui Popasu mii de salutări dela mine și dela Laurian.

Lăsau la o parte interesele lor, și banii strănși pe sama lor li cedau școloi.

Astfel în numeroase comune există școlae și cuartire decentale cu ferestri duble, padimentate și comoade, aranjate modern. Iar preotul locuște în case acoperite cu pae sau are superedificate cu pale, și e mulțumit dacă are o odale padimentată. În aceasta privință preoțimea a dat așa de multe dovezi de devotament, încât mergând cineva pe sate cu ochii închiși s'ar lovi cu capul de aceste monumente ale abnegațiunii și devotamentului preoțesc. Tocmai pentru că ele există — nu-mi pot ascunde mirarea că de unde a putut isvoră cuvântul de invidiă aici, — unde preoțimea de secolii întregi a dovedit o abnegare și devotament până la cel mai înalt grad al altruismului.

E drept că punând legea termen pentru cererea întregirii anul 1910, a pus în o discordie pe unii învățători cu directorii și reprezentanții școlii.

Învățătorii ar dori ca să li-se ceară întregirea acuma. Reprezentanța școlii însă voeste mai întâi a-și câștiga și titlul de drept pentru ajutor prin punerea în ordine a edificiului și câștigarea aparatelor prescrise prin lege. Unii stau în chibzuri, căci ei voiesc a vedea cum vor umbra alții cu ajutorul statului, și de vor vedea, că nu le umbra bine, vor face la termenul prescris de lege întregirea dela sine. Cine poate taxa aceasta — de invidie? Trec la a doua afirmare — la afirmarea, că din cauză că învățătorimea a început să ocupe un loc mai de frunte în șirurile bărbaților de carte, e privită din partea preoției cu un fel de răceală, cu un fel de reavoință.

Scriitorul articolului amintit afirmă, că aceasta răceală s'a produs dela urcarea salarelor. Are dreptate. Unii învățători de când li s'au urcat salarele au început a lucra liber independent — nu de preoți, — ci de legile bisericesti-școlare, de interesele cele mai vitale ale bisericii noastre și limbii noastre. Au început a neglija total cetitul, scrisul, cântul bisericesc și lucru românesc, ba chiar și rugăciunile dela începutul și sfârșitul oarelor de prelegere, au început a le zice în limba maghiară.

E natural că preoții s'au pus contra acestei lucrări. Învățătorii ce au făcut? Au răspuns cu veto-ul preamărit de scriitorul acelui articol. Și dacă nu mulți au ajuns azi soartea preotului Orbean din Iclanzel, o vor ajunge poate mâine, căci unii învățători se conzideră azi de poliția secretă menită a ținea asupra preotului sabia pedepsei pentru agitare.

În astfel de cazuri, cum ar aștepta cineva, ca preotul pe un astfel de învățător să-l privească fără răceală, fără frică și cu încredere.

Unii din învățătorii văzându-se sprijiniți de organele de stat, au uitat cu totul de spiritul disciplinei, nu mai voiesc a ținea seamă de legile și ordinațiunile bisericesti.

Atât de departe merge acest spirit de nesupunere, încât calcă în picioare cele mai elementare drepturi omenești ale școlarilor. Oricine știe atâta, că fiecare școlar are dreptate de a fi instruit la rugăciuni conform textului rugăciunii, prescris și aprobat de autoritatea bisericescă a școlariului. Ce fac o parte mare din învățătorii noștri? Propun la începutul și sfârșitul lecțiunii rugăciunea Tatăl nostru și Născătoarea în limba maghiară.

Un director școlar l'a făcut atent pe învățător la acest inconvenient, zicându-i: dacă vrei să propui rugăciuni în limba maghiară fi iertat — dar acele să nu cuprindă dogme. Noi n'avem texte aprobate maghiare și eu nu știu textele propuse de ce confesiune s'ă țin.

Răspunsul a fost: să-mi dai ordin în scris. L'a căpătat și tot nu s'a acomodat. Astfel de conflicte obvin neîncetat și la urmă preotul e dat pe mâna procurorului, de acela ce nu vrea să fie complimentat, ci vrea să dispună peste legile bisericești și drepturile omenești.

Altă însușire prea mărită este, că învățătorimea dorește a lua parte la afacerile obștești alături cu preotul. Spre ilustrarea acestei însușiri relev următoarele: Când e vorba de întregirea curatoratului, unii învățători lucră ca să ajungă între membrii oameni gălăgioși și neacomodați. Vrea preotul de pildă să-și facă un edificiu parochial, atunci învățătorul nu vine la adunare, dar însotește pe unii membri ai curatoratului până la curtea preotului, agitând să nu asculte de preot. Ba interesul de binele obștesc se manifestă și în altă formă. Chiar acum o mulțime de comune în vederea noii legi școlare vreau să edifice școlae noi sau să adapteze cele vechi conform planului. Steie cineva de vorbă cu țărăniimea din acele comune

și întrebe cum stă lucrul și va primi răspunsul: »Unii dintre noi voim a ne face școlăi, dar ne împedecă o parte, care cu învățătorimea în frunte cere școlă de stat. Ei s'au însinuat organelor administrative de viitori învățători de stat și lucră la afacerile obștești în interesul propriu.« Și dacă preotul nu-i urmează, fac svârcoliri, ca să-i nimicească ori ce activitate și să-i facă neplăceri.

Cât de departe merge dorința unora de a lua parte la afacerile obștești documentează arhivele consistoriale. Eu nu cred, că 90% din acușele îndreptate contra preoților nu-s redactate de învățători. Dar câte % fac acușele preoților contra lor? Aceste date ar dovedi, care corporațiune poartă vina neînțelegerii.

Nu mai continui, ci declar că preoțimea ilustrată de superioritatea sa ca neactivă și nezealoasă, huiduită de popor ca pricinuitoare de sarcini și greutate, denunțată de organele statului de agitatoare — își va continua activitatea, căci ea știe că mai există două tribunaie: unul în ceriu, altul pe pământ, tribunalul istoriei. Și de aceste nu se teme.

— f —

»Oii pierdute«. Dăm loc cu plăcere următoarelor lămuriri: în Nr. 138 al »Gaz. Trans.« s'a publicat o corespondență intitulată »Oii pierdute«, în care se spune că: »aproape toți învățătorii din tractul Iernot au luat parte la adunarea învățătorilor maghiari promițând că se vor înscrie ca membri ai despărțământului lor. Față de acestea subscrisul constat, că la numita adunare dintre învățătorii tractului Iernot au luat parte singur numai doi și anume învățătorul din comuna unde s'a ținut adunarea și președintele despărțământului Iernot al reuniunii învățătorilor gr-cat. Am înțeles, că a mai participat și un învățător gr-or. din tractul Târnavei mici precum și un învățător gr-cat. din tractul Dicioșmărtinului. Atâta pentru constatarea adevărului. Așa se vede, că d-l Depemureș a fost rău informat, căci altcum faptul participării a doi învățători nu lar fi generalizat la întreg tractul Iernotului. Nu știu s'au înscris d-nii aceia de membri la reuniunea învățătorilor maghiari ori nu, aceasta e datorința d-lor să-o lămurească, constat însă aceea că învățătorii respectivi față de reuniunea noastră totdeauna și-au făcut datorința. Iernot, în 14 Iulie 1909. Cu stimă Alexandru Tăpiau, protopop gr-cat

Momente sărbătorești.

Craiova, 29 Iunie st. v. 1909.

Momente sărbătorești, de însemnătate particulară sau publică, sunt multe în viața unui om. Unul din aceste momente este revederea după zece ani a aceluia, cari au format o serie de școlari, și au trăit împreună pe băncile școlii, câte 7—8 sau mai mulți ani. Fe lângă alte foloase, școala și disciplina școlară deprinde pe tineri cu exactitatea și regularitatea, care trebuie s'o aibă atât în viața particulară cât și în cea publică, deșteaptă gustul și interesul pentru viața comună, și sădește în el acel simțământ de intimitate familiară și de prietinie, care durează cât trăiesc. Și este un moment de rară bucurie, când o serie de foști colegi, acum bărbați cu deosebite cariere și în deosebite grade ale ierarhiei sociale, se întâlnesc după mai multe zeci de ani, ca să petreacă câteva oare împreună. Câte suveniruri plăcute nu se deșteaptă atunci în mintea și inima lor! Atunci uită, pentru câteva minute grijile și chiar deosebirile de idei, de principii politice și de interese, cari poate li depărtează în valorile vieții de toate zilele; și trăiesc iar din senina și liniștita viață ideală, care o duceau împreună pe băncile școlii. Deși înaintați în vârstă și poate uneori cu frunțile sbărcite și cu părul cărunt, ei se simt și se văd tot tineri ca atunci când în fiecare zi glumeau, se jucau și munceau împreună.

Asemeni revederi au și altă însemnătate. Ele dau privilegiu aceluia, cari au trăit mai mulți ani împreună, de a-și aduce aminte de frumoasele idealuri ale tineretii lor; de a-și comunica părerile asupra unor anumite scopuri de interes public, național sau economic, și contribuiesc astfel la realizarea lor; se înlătură nepăsarea și nedumeririle, se întăresc legăturile de solidaritate și se deșteaptă spiritul de inițiativă.

Și sunt cu atât mai de laudă astfel de agape, când iau parte și din foștii profesori ai vreunei serii de vechi colegi. Soartea profesorilor este de a petrece câțiva ani împreună cu fiecare generațiune ce se ridică, și a-i înlesni prin o muncă roditoare deslegarea grelei probleme a

vieții, pentru care o pregătesc. Tinerii elevi cresc și se desvolcă, și la un moment se despart și se împrăștie pe deosebite cărări. Bătrânii dascăli, cari rămân la modestul lor post, adeseori nu-i mai cunosc când îi întâlnesc. Dar se bucură, când aud vești bune dela foștii lor elevi, și bucuria lor e cu atât mai mare, când întâlnindu-i îi recunosc și aud cuvinte de recunoștință din partea lor, dovada acestei rare virtuți e cu atât mai prețioasă, cu cât acei, cari o fac sunt acum superiori bătrânului lor dascăl fie prin pozițiunea lor socială, fie prin talentele și știința lor; pentru că aceasta e legea binecuvântată a progresului, și aceasta e pentru fostul învățător și cea mai mare onoare și mulțumire sufletească.

O asemenea plăcută revedere au avut în ziua de S. Petru a. c. foștii elevi ai liceului din Craiova, cari au absolvat acum sunt 15 ani, una din cele mai numeroase și cea mai bună serie de elevi ai acestui liceu. Dintre ei sunt astăzi unii profesori, ca d. Mihailescu Vasile, care a inițiat și organizat această petrecere, Constantin Iliu, Tintescu George; alții sunt ingineri ca Negrețu Ioan, Georgescu Aurelian; alții militari ca C. Sorescu, căpitan; Dr. Vasilescu medic militar, căpitan; alți medici civili ca dr. Ioan Puțreanu, directorul Revistei culturale din Craiova, dr. Cloroianu, dr. Maier, alții magistrați, ca I. Dacian, G. Hergot; alții mari proprietari ca Pociovălisteanu, mulți avocați, ca N. Cernatescu, N. Murgușean, mare proprietar, Mircea Constantineanu, frații Stanovici, ș. a.

La această petrecere au fost invitați și vechii profesori ai liceului, cari mai sunt încă în viață. Au fost de față șapte din ei. Și după o sară petrecută în povestiri și amintiri din trecut, în glume și veselie, au dus cu sine cele mai plăcute impresii și suveniruri dela această revedere, care pentru mulți a fost poate cea dintâi după 15 ani, și, pentru cei mai bătrâni din profesori, de sigur cea din urmă.

S.

STIRILE ZILEI.

— 4 Iulie v.

Secțiunile științifice ale »Asociațiunii« întrunite în zilele acestea la Sibiu, au hotărât înființarea unei societăți de colportaj. Capitalul va fi subscris de băncile românești, Societatea pentru fond de teatru, »Asociațiunea« și de particulari. Până la înființarea societății rolul agenților îl va avea conferențiarul angajat de »Asociațiune« pentru ținerea de conferințe economice și directorul artistic al »Societății pentru fond de teatru«.

Maj. Sa la vânătoare. Din Ischl se anunță că Maj. Sa Monarhul a fost Joi pentru prima oară la vânătoare și a împușcat un cerb.

Un nou proces pentru »agitatie«. »Foia Poporului« este informată, că părintele Gh. Tulbure, este pus sub acuză, pentru agitatie, pe care ar fi săvârșit-o cu ocaziunea unei adunări populare roștind și domnia sa un discurs.

Misiunea extra-ordinară otomană în București. Joi au sosit în București membrii misiunii extraordinare otomane, însărcinată să notifice Regelui Carol suirea pe tron a Sultanului Mohamed al V. Misiunea a fost primită eri în audiență de Maj. Sa.

Necrolog. Corpul profesoral dela gimnaziul gr. cat. din Blaj aduce cu durere la cunoștință adormirea în Domnul a fostului coleg, Ioan Germanu, profesor în penziune, protopop onorar, asesor conzistorial, etc., întâmplată în 15 Iulie 1909 la ora 1 d. a. în anul al 69-lea al vieții sale, după ce a fost împărțit cu sfințele Taine ale muribunzilor. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre vecinică odihnă în cimitierul comun din loc, Sâmbătă în 17 a. l. c. la orele 2 d. a. în veci amintirea lui!

Jefuire împreună cu omor. În comuna Miclăușura 3 oameni mascați au pătruns alaltăieri în prăvălia comerciantului

Moriț Neumann. Hoții au omorât întâi pe comerciant apoi au jefuit prăvălia. După aceea au jefuit casa forestierului, și prin o fereastră a casei comunale au împușcat pe ajutorul de notar Kreinig. Gendarmeria a arestat ca făptuitori ai acestui dublu omor pe notarul comunal, învățătorul și vizitiul notarului.

Cunoscutul taraf a primașului Gogi din Orăștie concertează de câteva zile în cafeneaua Elite, delectând publicul românesc cu frumoase arii și doine naționale. Avis Românilor brașoveni și oaspeților din România.

Cutremur. Un cutremur eroaznic a nimicit mai multe comune din provincia Elis în Grecia. Pagubele sunt foarte mari. Zece oameni au căzut jertfă acestui cutremur.

Boicotul apelor minerale. În 13 a. l. c. restaurateorii din Brașov au ținut o ședință generală extraordinară, în care singurul punct la ordinea zilei a fost estiuinea încetării boicotului apelor minerale. Motivul convocării acestei ședințe a fost, că unii dintre cârciumari și-au călcat cuvântul dat și au vândut apă minerală cartelată. Adunarea generală a decis ca să susțină și mai departe boicotul apelor, și a luat cu plăcere la cunoștință, că proprietarul izvorului apei »Salutaris« din Kaszon a eșit din cartel. Restaurateorii se adresează acum publicului cu rugarea de a aștepta numai încă puțin timp, până când cartelul va fi silit să vândă apele minerale cu prețurile cele vechi. Aduc apoi la cunoștință, că apa »Salutaris« din izvorul principal Kaszon, nu mai este apă de cartel și prețul ei de azi înainte e 12 bani. Comandă se pot face la d-l Ludovic Muntean, restaurateurul dela »Ursul negru«.

Aflarea unui mormânt interesant. Pe locul unde se va ridica noul hotel, în str. Porții, săpându-se terenul, lucrătorii au dat peste o piatră sepulcrală de 2 metri lungă și 70 centimetri lată. Piatra bine conservată, de acum 190 ani, poartă următoarea inscripție germană: »Aici odihnește în Domnul emeritul H. Georg Bös, membru în reprezentanța comunală, răposat în anul 1719, luna lui Septemvrie 7 în urma unei boale contagioase. De-asupra inscripției se află o emblemă, de-a stânga căreia sunt șapte litere G. L. iar de-a dreapta B. O. Sub piatră s'au aflat mai multe cranii și oase de om, răți bine conservate de sicriu și mai multe monede de argint. Deoarece nu se știe că în locul acesta s'au fost vre-odată cimiter, se crede că aici se îngropau pe vremuri cei cari muriau de morburii contagioase.

Logodnă. D-nul Romulus Gămulea și d-soara Elena Clipea, logodiți. Brașov, 13 Iulie n. a. c. — Felicitările noastre!

Agitația orbilor din Anglia. O manifestație mai rară a avut loc mai zilele trecute la Londra. Orbii englezi sunt revoltati că guvernul nu ia nici o măsură pentru a le îmbunătăți soarta. Pentru a protesta contra acestei nepăsări naționale peste 300 de orbi s'au strâns în Scurul Trafalgar și aci au ținut o întrunire la care a luat cuvântul președintele »Ligei naționale a orbilor« și deputatul Wilson. După ultimile statistice în Anglia trăiesc 33 de mii de orbi dintre cari numai 2500 se găsesc întrebuințați în diferite ateliere, iar restul sunt nevoiți să cerșească. Străzile Londrei sunt străbătute de 3500 de orbi conduși de tradiționalul câne, pe care nu-l părăsesc nici odată. Se crede că guvernul englez este decis a veni în ajutorul acestor desmoșteniți ai soartei, înființând și pentru orbii englezi o instituție la fel cu »Vatra luminoasă« din România.

Trei ani fără soare. Ziarele din Petersburg dau amănunte înfloritoare asupra crimei de curând descoperite în orașul Ostrovet din Rusia. În beciul unei case din acest oraș, într-o afundătură înspăimântătoare, poliția a descoperit pe o tânără fată, care de trei ani stetea acolo închisă de si săi. Frumoasa fată Sofia Kastenbergh, care nu avea decât patrușprezece ani, când ajungând majoră, trebuia să-și primească moștenirea de șase mii de ruble, rămasă dela părinți. Frații și surorile ei voiau însă să moștenească ei această sumă. De aceea ei închiseră pe sârmana copilă

în fundul beciului. Aici, legată de mâni și de picioare, a petrecut nevinovata ființă trei ani de zile, hrănită numai cu pâine și apă. În cei trei ani de chin din fata frumoasă ca o floare nu rămase decât un schelet hidos. Un denunț aviză în timpul acesta poliția că frații Sofiei ar aparține unei organizații revoluționare. Poliția făcu numai decât perchițiile la frații Kastenbergh. Cu această ocazie, căutând prin pivniță, găsiră într'un colț, zăcând în neștire pe sârmana fată. Corpul ei, mușcat de șoareci, era tot o rană. Ea abia mai putea rosti câteva cuvinte. Criminalii frați au fost imediat arestați.

Musică. Poimâne, Luni, la oarele 5½ musica orășănească va cânta la promenade de jos.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesază de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuhclauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Din Beclean.

— 16 Iulie n. 1909.

Auzisem dela mulți, că înainte de asta cu 20—25 ani petrecerile Becleanului erau cele mai reușite și mai binecercetate în acel ținut. Impins de dorul de a vedea că urmașii acelor conducători bravi — din acele vremuri bune — ce știu face, mi-am luat libertate a participa la petrecerea aranjată de junimea academică din jurul Becleanului, în localul casinei la 12 Iulie n.

Ca în tot locul, așa și aici înainte de a lua parte la petrecere, mi-am ținut de datorință, a mă interesa de viața și traiul social precum și de mersul lucrurilor românești din acest orășel. Am cercetat școala și am aflat un frumos edificiu, clădit pe ruinele vechiului edificiu școlar, care în trecut atât de mult a contribuit la luminarea poporului din loc sub conducerea și luminarea destoinicilor învățători de odinioară, învățători slab dotați materialmente, în schimb însă conșcii și credincioși chemării lor și adevărați conducători ai neamului. Vestite au fost rezultatele morale ale reprezentanților de odinioară aranjate și predate de meseriașii și plugarii de aici. Azi însă toți tac. Chiar și turnul bisericei, ce odinioară se înălța cu mândrie cătră bolta cerului, azi aproape descoperit, cu crucea sucită de vremuri, stă gânditor, meditând cu întristare asupra viitorului acestui popor ce multe ar putea face de ar fi stăpânit de sfânta unire. Biserica veche cu streșina știrbită de dințele vremii, cu milă privește la cei ce stau în jurul ei, căci în timpul liturghiei, pe când protopopul albit de bruma anilor cu soții, face rugăciune — nu îi poate cuprinde la sânul său de mamă, asemenea nici corul cu intrarea de o schiopă de înaltă. Două mii de suflete, urmași ai credincioșilor neclințiți de odinioară, văzând cu ochii, se înstreinează de mama lor, la care atât în vremuri de bucurie, cât și de supărare ar trebui să se alipească! Și pentru ce? Credincioșii români ai Becleanului sunt oameni cu stare bună, plus că mai având și un capital de vre-o câteva mii, au nu ar putea să facă și ei lăcaș dumnezeesc baremi așa cât fac alții dela sate? Sigur puteau face, numai conducere și oameni premergători și de inimă le trebuie!

În anii trecuți inteligența din loc a înființat și o bancă »Minerva«, care cu toate că la început a avut a se lupta cu neajunsurile începutului, totuși începe a înainta. Sperând că delăturându-se neplăcerile ce au început a se ivi, cu timpul servicii bune va aduce cauzei noastre și va sări în ajutor sfinței maice biserici.

* * *

Dar să trec la decursul petrecerii ținute în noaptea de Sânt Petru și Paul. Începutul a fost după opt oare sara. Lume multă, dame și domni din loc și depărtări. Coconițe costumate și tineri îmbrăcați nemțește încep jocul. La casă protopopul din loc strânge creșterii ce încurg, iar un preot din provincie face pe secretarul. Aranjierii, câțiva teologi din Gherla. Voie bună și

armonie până în pauză. Numai românește. În pauză având bună dispoziție un domn din loc ș'a permis a dispune de musică mai mult decât ș'a convenit, împrejurare, ce numai »voie bună« nu a produs în sânul dansatorilor. Trecând însă peste acest incident, tinerii ș'au petrecut apoi până cătră patru oare. »Cuadrilul« și »Romanca« s'au jucat în două coloane de aproape 80 părechi.

Dintre domnișoarele, cari s'au prezentat în frumosul și pitorescul costum național mi-am notat următoarele: Lucreția Botean (Nușfalău); Aurelia și Mariți Mureșan (Peatra); Lucreția M. Baciu (Șoimuș); Lucreția Baciu (inv. Șoimuș), Mariți Pop (Nimigea mag.), Elena Todoran (Feleac), Victoria Popoviciu (Buduş), Emilia Cuișdean (Budacul rom.), Paulina Nașcu (Ciceu-Cristur), Anuța Coraico (Petriș).

S'au încassat 277 cor. 80 fl.

Ca încheiere o modestă propunere, și anume, că ar fi bine ca precum în tot locul așa și aiciă presidentul petrecerei să aibă bunătatea a conduce și supraveghea petrecerea până la sfârșit, iar domni ce doresc a-și petrece cu musica să binevoiască a-și căuta alt timp și nu a lungi pauza cu câte 1—2 oare, căci timpul e de prețuit între astfel de împrejurări.

Bogdan.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 17 Iulie. Ziarele se ocupă de vizita prietelui de coroană la Sinaia și se folosesc de ocazia aceasta, spre a lua apărarea Românilor în contra Maghiarilor. Ziarul »Reichpost« scrie între altele: »După câte aflăm, archiducele a plecat extrem de mulțumit dela Sinaia, unde i-s'au făcut atâtea manifestațiuni de iubire și de simpatie din partea tuturor Românilor. La Viena archiducele nu se esprima decât în cuvinte entuziaste, în privința petrecerii sale cu familia regală și în sânul poporului român.

Petersburg, 17 Iulie. Se asigură ministrul de războiu Suhomlinov va supune țarului un proiect pentru reformarea întregii organizații a armatei. Se va da o deosebită atențiune reorganizării statului major.

Berlin, 17 Iulie. »Deutsche Tageszeitung« din Berlin află, că în diferite puncte ale Serbiei s'au format comitete, care împrăștie în popor manifestații pentru liberarea Serbiei de dinastia Karageorgevichilor.

Colonia, 17 Iulie. »Kölnische Zeitung« a primit următoarea telegramă din Teheran: Colonelul Liakow a început tratativele definitive cu naționalității. Pacea este asigurată. Brigada cazacilor persani rămâne în ființă. Noul guvern este pe cale a se constitui. Sibahdar va fi numit ministru de războiu. Colonelul Liakow a luat dispozițiunile necesare pentru restabilirea ordinii. Șahul a abdicat în favoarea fiului său, pe lângă care va numi un regent.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Să capetă pretutindenî

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Aducem la cunoștința On. public,
că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Gărei Nr. 25 pe lângă schimbul mediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 10 fl.	½ litru — fl.
Borpatak	" 12 "	" — "
Mariid	" 16 "	" 14 "
Borhegy	" 10 "	" — "
B-ross	" 12 "	" — "
Előpatak	" 16 "	" 14 "

Fehérkő	" 16 "	" 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászon Salutaris	1 litru 16 fl.	½ litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repati	" 16 "	" 14 "

Borszék	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Bohott	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public
Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,79—150)

Telefon Nr. 364.

= Avertisment. =
HÂRTIA DE CIGARETE
AIDA ȘI BLUE-STAR

recunoscută ca cea mai bună calitate se imitează de concurență. Observați la cumpărare marca veritabilă, și nu cumpărați imitații de valoare inferioară.

Cursul la bursa din
Din 16 Iunie n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 70
Renta de corone ung 4%	93 05
Imp. căl. fer. ung. în aur 3 1/2%	82 70
Imp. căl. fer. ung. în argint 4%	2 90
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Imp. ung. cu premii	199 0
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	142 50
Renta de hârtie austr. 4 1/16	96 00
Renta de argint austr. 4 1/16	6 00
Renta de aur austr 4%	1 7 45
Renta de corone austr. 4%	95 95
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.70

Losuri din 1860

Acții de-ale Băncii ung. de credit	160 75
Acții de-ale Băncii austr. de credit	1771.1
	752 -

Ursu din 17 Iulie n. 1909.

Bancnote rom. Cump. 18.96	Vend. 19 04
Argint român	18 80
Argint turcesc	19 -
Seas. fonc. Albina 5%	21.40
Rusesci	100 -
	101 -
Vapoi-ondori.	2 51
	2 53
Salbeni	19 -
	19 2
Sârbi g. ne	11.20
	11.40
	17.50

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădată cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutății-stipaționale cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răsunare, ce crește mereu de urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădată cu marca de scuire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de răceală.
Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.-

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metru cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucați cor. — 40 b.
Cinci bucați cor. 1.80
Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădată cu marca de apărare A. Moll.
Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și reg. furnisor al curții imperiale
Comandă din provincie se efectuează dinlic prin rambursă postală
La depozite se se cără anumit preparatele provădate cu i calitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoțiu.

Banca Națională a României.
Situațiune sumară.

		1909	
		20 Iunie	27 Iunie
A c t i v :			
Reser. metal. aur	87106140	120.752.29-	121.494.073
" Trate aur	34887933		
Argint și diverse monede		1.357.302	1.277.193
Portofoliu Român și străin.		57.041.246	51.690.330
*Impr. contra efec. publice	12573450	29.628.545	29.823.241
" " în cont-curent	17249791		
Fonduri publice		11.999.911	11.999.910
Efectele fondului de rezervă		15.097.446	15.097.446
Efect. fond. de amort. mob și mater.		3.152.12	3.152.121
Imobile		5.973.956	5.975.451
Mobilier și Mașini de Imprimerie		704.93	704.933
Cheltuelii de Administrațiune		919.595	944.564
Depozite libere		107.536.715	106.364.215
Conturi curente		11.727.896	15.397.144
Conturi de valori		29.168.756	31.601.924
		395.060.711	395.522.545
P a s i v :			
Capital		12.000.000	12.000.000
Fond de rezervă		26.711.912	26.711.912
Fondul amortis. imob. și material		3.932.048	3.923.048
Bilete de Bancă în circulațiune		242.925.570	244.483.130
Dobânzi și beneficii diverse		1.954.474	2.031.240
Depozite de retras		107.536.715	106.364.215
		395.060.719	395.522.545

Scomptul 5%
* Dobânda 5 1/2%

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.

A se observa marca fabricii înregistrată.

Ape inerale de celebritate universală din Isvórele

VICHY

Proprietatea statului francez.
A nu neglija nici odată a consulta medicul, care apa să se folosească din cele trei isvóre

Célestins. Grand-Grille Hôpital.

Se capătă în toate prăvăliile de ape minerale și la farmacii.

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic JOSEF SCHULLER & SOHN

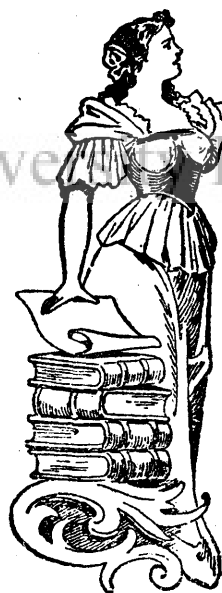
fond. de-ale Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Porți Nr 14.

Lucu solid. — Prețuri solide.

Slăbirea de nervi

...ar bui sau încordărilor diferite ale inimii unei munci prea iritătoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmăriilor simțimentelor noastre îngrijorate și dure-roase etc. sau o necurenței prea agitate a secolului nostru. Persoane cu nervi slabi care lăncezesc în lipsa de putere și energie a încercat ca cu ajutorul Electricității să se tămăduască, și astăzi n'au destulă curvinde de mulțumire și de laudă pentru efectul bun a curentului electric. Pentru acea recomandăm tuturor celor ce sufer de slăbiciune să se procure broșura noastră "Tra tar despre Electroterapia modernă. Această broșură o vor primi gratis și franco toți aceia cari se vor adresa la ziarul nostru.

Institutul de ord. medical „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta IV., Károly körút 2. Felem 51.

Johann Szvetlik, din Alsófehérvár scrie în 29 Dec. 1908. "Am stimat D-le Dr.! Mă bucur că vă pot aduce la cunoștință că nu numai răgușeli, sunt iarăși veseli și mi-au reapătat pofta de lucru. Umbrelul mie mai ușor și mai elastic. Cu un cuvânt mă simt cu mult mai bine ca înainte. Aparatul il folosesc încă și acuma, el funcționează perfect

Compon pentru o carte de cinste:

Institutul de ord. med „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 51.

Rog mi trimite gratis și franco, în c. veră în-hi a op. l. "SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN"

pentru { bărbați / femei

Numele: _____
Comuna și poșta ultimă: _____

Tae și lipește pe o corespondență.

Nr. 120-1909.

Publicațiune.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de canalizare la edificiul gimnazial și al școlii comerciale din loc (Strada Prundului 2 și Șirul Bisericii 5) se va ținea licitațiune cu oferte și verbală în 14/27 Iulie 1909 la 10 oare a. m. în cancelaria Eforiei școlilor centrale gr. or. române din loc.

Până în 13/26 Iulie a. c. se pot înainta și oferte închise, la cari să se alătorească vadiul de 10%.

La licitațiune verbală încă se recere depunerea unui vadiu de 10%.

Planurile și condițiunile să pot vedea în cancelaria Eforiei școlare în fiecare zi dela 9-12 și 3-6 oare

Brașov, 3/16 Iulie 1909.

Eforia școlilor centrale gr. or. române din Brașov.

Moșie de vânzare.

În comuna Panic (Pányik) comitatul Clujului este o moșie de vânzare de 176 jugăre catastrale — fâneață și pădure.

Ofertele le primește d-nul avocat Dr. Octavian Rusu jurisconzultul institutului „Albina“ în Sibiu (Nagyszeben.)

(652,2--6.

H. Kleverkaus

Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.

FABRICANT DE

SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)

pus în mișcare cu motor

Recomandă: Șuncă prima calitate, hambi afumate, salamă, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cărnați cu hrean, așa numiți Krenwürstel

Comandele se execută prompt și se expediază cu poșta ori și unde.

Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

WILHELM SCHMIDTS,

Fructărie fină și de lux. Brutărie, Vânzare de făină.

Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.

În fie-care zi se capătă de 3-0 i frânsele proape, și pâne de casă. Pâne neagră Graham proas, a. a. C. zona I și Piznești proaspeți în fie-care zi.

La toate expozițiile unde s'au luat parte p'odusele mele au fost premiate cu cel din-tăiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

N. GRĂDINAR,

BR ȘOV Strada neagră Nr. 1.

Recomandă:

Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20

" " " " " 4-

" " " " " 4-80

Liqueruri fine Rum-Jamaica. Iava C. ba. Diferite soiuri de Cagnac în buteli și tot felul de mărfuri de băcânie.